

Dagboek uit de ashram

Een 'female leadership journey' naar Bangalore, Zuid-India doet journalist Annemieke Diekman zich een stuk lichter voelen.

Buzz-training in het veld. Foto's: Annemieke Diekman en Sandra van den Berg-Tromp.

Precies dertig jaar geleden zette ik voor het eerst voet op Indiase bodem. Nu ben ik voor de vijfde keer terug in dit fascinerende en intense land. Niet voor studie of plezier, maar als onderdeel van een Female Leadership Journey, waarin zeven Nederlandse vrouwelijke professionals een week lang optrekken met hun Indiase tegenhanger. Het doel is de ngo waarvoor de Indiase vrouwen werken, Buzz India, een stap verder te helpen in hun groeiambities en ontwikkeling. Daarnaast is er ruimte voor persoonlijke groei en inzicht in de eigen leiderschapskwaliteiten. De reis is georganiseerd door de managementconsultants van Better Future en de trainers en coaches van Lof Academy.

Zondag 25 maart

Zodra ik om 3 uur 's nachts de aankomsthal van Bangalore uitloop, de tropische warmte in, is er het gevoel van herkenning. De geuren, kleuren en geluiden van India zijn ook op dit late tijdstip als vanouds. Ik voel een grijs opkomen. Het voelt goed weer in dit intrigerende land te zijn met al zijn uitdagingen en problemen.

Kan zij straks doorstuderen doordat haar moeder nu leert te sparen?

Bangalore, dat ik voor het laatst bezocht in 1988, lijkt in weinig meer op de groene provinciestad die het destijds was. Na een korte nacht rijden we van het hotel bij het vliegveld over een tolweg de stad in, waar nu ruim 12 miljoen mensen wonen. Hetene hightechbedrijf na het andere trekt aan onze ogen voorbij. Bangalore is tegenwoordig de bakermat van de Indiase kennisindustrie. Het is de stad waar robots mensen van hun staar afhelpen en waar de traditionele riksja nu ook door Uber wordt ingezet.

Westerse problemen zoals verkeerscongestie en de plasticberg hebben eveneens hun intrede gedaan. Terwijl ze op tien meter boven de grond werken aan de uitbreiding van de

metrolijn, vindt mijn taxi beneden tussen de auto's, motoren, riksja's, voetgangers en koeien stapvoets zijn weg door de smalle straten. Na een boeiende rit komen we aan op ons lunchadres in het centrum van Bangalore, een hippe tent die in Amsterdam, Berlijn of New York niet zou misstaan. Het gezelschap Nederlandse vrouwen, waarvan de meerderheid nooit in India is geweest, is nu compleet. We praten over onze eerste indrukken, die voor iedereen overweldigend blijken.

Aan het einde van de middag arriveren we in de ashram, een religieuze ontmoetingsplaats net buiten Bangalore. Het is een tropische oase na de hectiek van de metropool. Hier houden we het – ondanks het ontbreken van elke vorm van luxe - vast wel een week uit. We maken kennis met de Indiase vrouwen van Buzz India en richten daarna dapper onze Spartaanse onderkomens in. We breken ons hoofd over het ophangen van de klamboe en ik vraag mij af wat die stinkende mottenbal daar doet, in de wasbak. Navraag leert me dat deze kakkerlakken op afstand moet houden. Ineens klinkt er een ijselijke gil: er is een (mini)schorpioen gesignaleerd.

De resultaten van drie dagen hard werken.

Maandag 26 maart

Om iets voor half zeven lopen we in de ochtendschemer door de tropische tuin naar de 'meditation hall' voor een yogales. De opkomende zon werpt een gloed over de roodstenen vloer, waar wij ons hebben uitgestrekt op onze matjes, en versterkt de magie van het moment.

Vandaag begint het eigenlijke programma. Ons Nederlandse gezelschap bestaat uit ambitieuze vrouwen, op een - een dertiger - na tussen de vijftig en zestig en maatschappelijk succesvol. Zij zijn werkzaam bij grote retailbedrijven, banken en verzekeraars, als hr-directeur of verandermanager. Anderen staan aan het hoofd van een eigen reclamebureau, zijn interim-manager, zelfstandig ondernemer of partner bij een groot Amsterdams advocatenkantoor.

Ik ben benieuwd naar hun redenen om mee te gaan op deze leiderschapsreis. Zijn ze hier vooral voor hun persoonlijke groei, voor knelpunten in hun werk of omdat ze hun kennis willen delen met een ontwikkelingsorganisatie die ze een warm hart toedragen? We hadden ieder voor zich natuurlijk ook gewoon een som geld kunnen overmaken aan Buzz India.

Voor iedereen blijkt het een optelsom van bovenstaande redenen. Een groot deel van ons is op zoek naar enige vorm van vertraging in het leven. Ieder van ons werkt meer dan fulltime, draagt veel verantwoordelijkheid, en heeft daarnaast nog een gezins- en sociaal leven. We denderen al jaren door zonder af en toe gas terug te nemen om te reflecteren en te kijken of we nog wel op het goede (werk)spoor zitten. Wellicht komen we in de serene omgeving van de ashram tot nieuwe inzichten.

De organisatoren

Better Future begeleidt betekenisvolle groei van leiders en hun organisaties.

Daartoe neemt Better Future bestuurders, leidinggevenden en hun teams sinds 2003 mee op leiderschapsreizen. Dit was een van de Women United-programma's die Better Future organiseert in Afrika, India en de Verenigde Staten. Annemarie de Jong: 'Empowerment was voor mij tot aan deze reis een management kreet. Hier heb ik echt gevoeld en gezien wat een oerkracht er tevoorschijn komt bij vrouwen die empowered zijn.'

Lof Academy, komt voort uit het magazine Lof - voor vrouwen met ambities op het gebied van werk, gezin en maatschappij. Naast incompanytrainingen en coaching faciliteert het leiderschapsreizen voor vrouwen. Jolanda Holwerda: 'We zetten ons al sinds 2007 in om ambities van vrouwen in Nederland en daarbuiten waar te maken. Deze journey, waarin we Nederlandse en Indiase vrouwen verbinden om hun dromen en ambities te realiseren is voor mij het bewijs 'dat sisterhood bestaat'.

Zelf heb ik vooraf mijn verwachtingen getemperd; ik heb ook nooit eerder een dergelijke reis gemaakt. Een beetje meer rust om mijn talloze ideeën een fase verder te brengen zou fijn zijn. Vanuit mijn achtergrond als ontwikkelingsgeograaf verheug ik me daarnaast enorm op de samenwerking met de Indiase vrouwen van Buzz India. Het zou geweldig zijn als we de ngo deze week een stap verder kunnen helpen in het bereiken van hun doel: In 2025 wil Buzz India 1 miljoen vrouwen hebben getraind in ondernemerschap en zelfvertrouwen. De teller staat nu op 55.000.

De yogales bij zonsopkomst zorgt bij mij onverwachts voor een staat van ontspanning die lang afwezig is geweest. En dat al op dag één. Ik ben helemaal klaar voor de lange dag die voor ons ligt. Samen met de Indiase vrouwen stappen we in drie auto's die ons na een enerverende rit naar een Buzz-training in twee afgelegen dorpen brengt. Voor sommige reisgenoten is het even wennen aan de Indiase gewoonte om met allerlei voertuigen drie, vier rijen dik te rijden en je

overall tussen te persen om maar zo snel mogelijk op de plaats van bestemming te komen. Let wel: drie, vier rijen per rijbaan.

Als we aan komen rijden zien we het handelsmerk van Buzz India, de oranje bus, al van verre staan. Omgeven door het halve dorp luisteren ruim 25 vrouwelijke cursisten geboeid naar de gedreven trainer en doen eenvoudige oefeningen, die hen onder meer het principe van sparen duidelijk maken. Na afloop van de tweede training krijg ik de kans enkele vrouwen te spreken, onder wie kleermaakster Shardama (40). Zij wil wat ze in de training geleerd heeft op financieel vlak graag gebruiken om haar kleine kleermakersbedrijf te laten groeien en zo meer inkomen te genereren. En passant spaart ze dan ook nog wat voor het huwelijk van haar dochter. Van de getrainde vrouwen tot nu toe is 20% inmiddels als ondernemer aan de slag gegaan. Dat percentage moet verder omhoog vindt Buzz.

Vrouwen en ondernemen

Buzz is de ondernemerschapsschool op wielen (bussen) voor vrouwelijke ondernemers 'at the bottom of the piramid' buiten de grote steden. Buzz leidt op in financiële kennis, leiderschap en vooral in zelfvertrouwen: vrouwen de mogelijkheid geven hun dromen en ambities te verwezenlijken.

- Sinds de oprichting in 2012 zijn 55.000 vrouwen getraind in ondernemerschap en zelfvertrouwen.

- Resultaten: 20% is ondernemer geworden, zoals met een teashop of kleermakerij. Er is een toename van 115% van spaargeld; 95% van de vrouwen met schulden aan een woekeraar hebben die lening afgelost; 61% heeft nu een lening bij een officiële bank met gangbare rentetarieven.

- Ambitie: in 2025 wil Buzz India 1 miljoen vrouwen hebben getraind. Dat betekent voor de komende jaren 120.000 vrouwen per jaar trainen met 14 bussen en 28 trainers.

Shardama (40), kleermaker en ondernemer.

Terwijl wij staan te wachten op vervoer naar onze ‘homestay’, een overnachting bij Indiase mensen thuis, komt er opeens een kleine rouwstoet te voet de hoek om. Op de open baar ligt een oude, grijze man. Nog geen tien meter verderop wisselen de getrainde vrouwen enthousiast hun ervaringen uit. Hoop en verdriet liggen dicht naast elkaar.

Hoewel nu echt ondergedompeld in het Indiase leven slagen we er nog niet helemaal in de westerse controlemechanismen los te laten. Tijdens een korte stop onderweg gaan de Indiase vrouwen rustig aan de thee, maar grijpen wij driftig naar onze Deet om de muggen op afstand te houden, gevolgd door de antibacteriële handgels. Hilarisch.

Dinsdag 27 en woensdag 28 maart

Nu we in de praktijk hebben gezien wat Buzz India teweegbrengt in de afgelegen dorpen, zijn we nog meer gemotiveerd om deze ngo te helpen haar ambities te verwezenlijken. Buzz India gaat een nieuwe groeifase in en wacht een drietal grote uitdagingen: Hoe kan de werkwijze in het veld verder verbeterd worden, hoe krijg je meer naamsbekendheid en hoe bereid je de organisatie zelf voor op de groeiversnelling van de komende jaren?

Fijn om nu echt voor Buzz aan het werk te gaan. In drie Nederlands-Indiase teams brainstormen we, bedenken we welke informatie nodig is en wie we willen spreken. De input van de Buzz-medewerkers is hierbij van grote waarde. Het is inspirerend om met hen samen te werken. We hebben drie dagen om een plan van aanpak te maken. Ondertussen wordt er nog druk gecoacht en staat ons persoonlijk leerproces niet stil deze dagen. Er komt veel los als je een week lang zo

intensief met elkaar optrekt. En juist met relatief vreemden lijken we allemaal makkelijker onze diepste zielenroerselen te kunnen delen. Mooi, maar soms ook zwaar.

Ontspanning in de vroege morgen.

Donderdag 29 maart

Vanmorgen wacht ons de Female Leadership Training. De twee Nederlandse coaches Annemarie en Jolanda worden vergezeld door de Indiase coach Gayatri. We leren hoe we beter onze kracht en invloed kunnen gebruiken in ons werk aan de hand van een zesstappenmodel. Dat gaat van de fase van hulpeloosheid bij de start in een nieuwe baan tot de fase waarin je jezelf 'egoless' inzet voor de wereld. Vandaag houden we ons vooral bezig met stappen drie en vier: je ideeën en successen claimen op een manier die goed voor je is. Van groot belang hierbij is te weten waar je goed in bent en waar je trots op bent. Voor vrouwen is dat vaak een lastig dingetje. Ook voor ons, zo blijkt tijdens verschillende oefeningen en rollenspellen. Weer veel bijgeleerd.

‘Onze buitenlandse teamgenoten willen hun kritiekpunten beslist niet onder woorden brengen’

’s Middags gaan we opnieuw vol aan de bak met onze businessplannen. Na boeiende gesprekken met de charismatische oprichters van Buzz, Uthara Narayanan en Suresh K Krishna maken we een SWOT-analyse ('strengths, weaknesses, opportunities en threats'), discussiëren over de beste oplossingen en lopen toch ook weer tegen een cultuurverschil aan. Gewend als wij zijn om te overleggen en onze mening te geven, hebben onze buitenlandse teamgenoten binnen hun ngo met de vanouds sterke Indiase hiërarchische bedrijfscultuur te maken. Ze vinden het moeilijk kritiekpunten te formuleren en willen die al helemaal niet presenteren. Geen probleem, dan nemen wij dat voor onze rekening. Gespeend van alle moderne communicatiemiddelen zijn we

druk in de weer met post-its en grote vellen papier. Net voordat 's avonds het afscheidsfeestje begint, zetten we een punt achter onze laatste aanbevelingen.

Vrijdag 30 maart

Aangezien mijn ogen om kwart over zes vanmorgen nog dichtgeplakt zitten, skip ik de yogales en bereid me voor op de laatste praatsessie en de presentatie. De oprichters van Buzz blijken meer dan open te staan voor onze ideeën en adviezen. Ze tonen zich oprecht enthousiast met onze antwoorden op hun uitdagingen.

En dan is het tijd om te vertrekken. Uitgezwaaid door vrijwel het voltallige Buzz-team stappen we rond 16.00 uur in de taxi's die ons terugbrengen naar Bangalore. Het is anders dan na een vakantie waarin je weer eens hebt bedacht dat er iets anders moet in je werk of leven. Deze ervaring gaat een stuk dieper, zo concluderen we tijdens de terugrit eensgezind. Zelf ben ik geïnspireerd door alle mensen die ik deze week heb ontmoet en de blijmoedigheid van de Indiërs. En voel ik mij vooral een stuk lichter. Nu eerst een ijskoud biertje.

Leermomenten in India

- Doorzettingsvermogen en optimisme van de Indiase Buzz-vrouwen; de inspanningen die zij hebben moeten leveren om door te studeren en hun baan bij deze ngo te bemachtigen.
- De levens- en werkervaring van de andere Nederlandse vrouwen; hun veerkracht om tegenslag in het leven te boven te komen
- Leiderschapstraining: verwoorden waar je goed in bent en waarin je eigen kracht ligt
- Van de oprichter van Buzz, Suresh K Krishna: grote veranderingen beginnen klein (daarmee verwijzend naar het sneeuwbaaleffect, dat het trainen van vrouwen door Buzz teweegbrengt)

- Leren ontspannen en loslaten
-